

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átveve:
Egész évre 8 frt — kr.
Negyedévre 2 — —
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 10 frt — kr.
Negyedévre 2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 12 frt — kr.
Negyedévre 3 — —

NAGYVÁRAD, április 27.

Komoly cselekvés.

(b. i.) A magyar kormányzattól évtizedeken keresztül távol állott a szociálpolitikával való komoly foglalkozás. Egy időben elfoglalta minden idejét a szükséges belügyi reformok, minden tizedik évben a közjog és alig múlt el egy epocha, a következő már előre vetette árnyékát a meddő közjogi harcok alakjában. Nem is javult egész a jelen időkig ez az állapot, sőt amily mértékben dagadt a magyar Alföldön a szocializmus fekélye, olyan mértékben vonták el a kormány figyelmét a legutóbbi időkben más nemű politikai viszonyok a magyar munkásügy, a magyar földműves bajaitól. A baj voltaképpen abban nyilvánult, — a jelen politikai békében ki lehet illet mondani, — hogy a honatyák előtt az *elo* volt mindenek előtt.

A földbirtok viszonyok abnormis volta — hangoztatják némelyek, nem vizsgáljuk most milyen rejtett célzatból, — okozták a magyar Alföld szociális bajait. Csudálatos! Azok a bajok a földéhséggel egyetemben nyilvánulnak már közel egy emberöltő óta és a magyar kormányzatnak nem jutott eszébe egészen a jelen időkig, hogy a földéhséget azzal csillapítsa, amit most eszébe térve gyakorol, t. i. telepítéssel.

Pedig akkor még meg voltak a nagy terjedelmű művelhető állami latifundiumok, melyeken a társadalmi osztályok

megrövidítése nélkül lehetett volna telepíteni.

Most már állami latifundiumok nincsenek, de vannak erdők, melyek területe csak erdőnek felel meg és bányák. A művelhető területek elvándoroltak »az új földesurak« kezére igen előnyös arakon és nem igen szolgáltak a földéhség lecsillapítására, a kisbirtokok számát sem növelték, de igen a kormányzat mindenkori hálás hivat. Az eladott állami jószágok értéke 10 év alatt 55 millió frtra rugott.

Mondják, hogy ez az eladás az állam pénzügyi egyensúlya érdekében történt s másrészt meg közgazdasági célok is javallják. A pénzügyi tekintetre nézve tudnunk kell, hogy *Tisza* Kálmán az állami pénzügyi egyensúlyt rendesen az állami jószágok eladásával ütötte helyre s ezzel példát adott utódainak is. A közgazdasági célok pedig egy régi doctrinából fakadnak, mely szerint az államnak nem előnyös a birtokkezelés. Ez a gazdálkodás addig tartott, a meddig az állami birtokokból telt. Most hogy már nincsenek állami birtok, *Darányi* miniszter, aki komolyan hozzálátott, hogy az alföldi munkásszocializmust gyógyítsa, onnan vesz földet ahol van. Új, erős kisbirtokosságot telepítés által lehet teremteni. A telepítés, mint egyes lapok közgazdasági rovataiból kiki láthatja, megindult mindenfelé. A telepések jó földet kapnak előnyös annuitás mellett és azonkívül szoba jött, hogy a jelzáloggal foglalkozó intézeteket is megnyerjék a telepítés ügyének.

Jó azonban arra is gondolnunk, hogy a szocializmus gyógyításának nem egyedüli eszköze a földosztás.

A föld nem nyújtható, de a felköltött vágyak a végtelenig hatványozódhatnak. A középbirtokost, a nemzet gerincét is talpra akarjuk állítani s a nagybirtokost sem eszélyes végleg kiirtani. A komoly miniszteri cselekvésnek tehát nem szabad kimeríteni ezen egyetlen eszközt a szociális bajok gyógyítására.

Bartha Miklós és a kanzelparagraph.

Bartha Miklóst a kiváló publicistát ékes tolla mellett jellemzi a páratlan igazságérzet, melyet a politikai viszonyokat tárgyaló cikkeiben mindig megőriz. A »Magyarország« tegnapiban számában a magyar kanzelparaghrussal foglalkozik s a többek között ezt mondja róla:

»Osztályok megbélyegzése és üldözése nem feladata a törvényhozásnak. Már pedig a kegyesek fölemlítésében a kath. papság méltán lát magára nézve megbélyegzést és üldözést. A kitűzött cél a kegyesek emlegetése nélkül is elérhető, ha tilalmul állítja a törvény az egyházi fenyték alkalmazását és a tulvilági büntetéssel való fenyegetést.

A házassági jog megalkotása nem volt egyéb, mint egy új intézmény beoltása hazánk jogrendjébe. Az oltás metszéssel jár. A metszés sebet okoz. Engedjünk időt és nyugalmat a seb hegedésére. Okos kertész nem szokta a forradás helyét piszkálni.

Nem hozom emlékezetbe azt a hazafias és közművelődési missziót, melyet a kath. papság történelmünk rendjén betöltött. Ezuttal csak annyit óhajtok, hogy a jogegyenlőségről és a politikai méltányosságról a kath. papokkal szemben se feledkezzenek meg a törvényhozás. Bete-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A kadét.*

Irtta: Szathmáry Zoltán.

I.

A lakoma már a vége felé járt. Az ezredes nem fojtotta el azt a hosszú ásitást, a melyet magas tenor hangján kezdett meg s melyet az éles magas hangról ejtett le legálább is két hosszú oktávon keresztül.

A tiszti-szolgák is belefáradtak már a tantalusi munkába. Egész estén keresztül töltögették a habzó pezsgő bort, a nélkül, hogy szomjas ajkukat csak egyszer is belemárhták volna.

Egy-egy időre már meg is akadt a társalgás s némaság űlt az ajkukon. Egyik-másik tiszti arca híven tükrözte vissza azt a nagy lelki vívódást, a melylyel szeretett volna bekapaszkodni valami tárgyba, hogy újból megindulhasson a beszéd s megnyilatkozhasson abban az ezredes bölcsessége is.

Az ezredes azonban a legkevésbé is kezelt megtörni a csendet. Különös érdeklődését a préselt virgínának tartotta fenn. Végzva, óvatosan faragta körül apró zsebkendővel a finom száma szálát, nehogy behasadjon.

Az arca egész vörös volt s kövér nyakán

* Mutatvány szerzőnek »Dolorosa« című most megjelent kötetéből.

megdagadtak az erek. Terhére volt már szörnyen a beszéd s utóbb a megszólításokra is csak kurta, nehézkes válaszokat adott, melyek egyikén, másikán alig lehetett eligazodni.

Helmer, a kadét lenn az asztal végén sűrűn üritgette a poharakat.

Egyszer aztán hirtelen elhatározással felémelte a karsu poharat s felállott.

Radeczky, a kapitány intett ugyan neki, nehogy szólni találjon, de Helmernek nem ért a kapitányig a zavaros tekintete és Helmer beszélni akart, mert valószínűleg nagyon nyomhatta valami a mámoros szívét.

A Helmerhez közel ülő tisztek gunyosan mosolyogtak s az egyik odasugott a szomszédjának:

— Csigavér, éretlen tökfikó, szentimentális majom. Nevetségessé teszi az egyenruhát.

Mert katonának nem való a beszéd. Az ezredes, ha jól van hangolva mond egy pár szót a királyra, azután punktum. Meg ha civilizáltak volnának jelen, csak megjárná a dolog, a katona is elszenved akkor egy-két toasztot, de így nevetségesség minden, ami az ovációkhoz közel jár.

A feketelékűbék már előre is mosolyogtak, hogy milyen mulatságos jelenet is lesz, ha Helmer itt összehadár hetet-havat s az ezredes meg bosszankodni fog s még veresebb lesz az arca, meg a kövér nyaka is.

Az értelmesebbek meg a botránytól féltek. Az ezredes nem érti a tréfát s goromba lesz.

— Ehl! ez a taeskó elrontja a dolgát az ostobaságával, — sugta valaki Radeczkynek.

Hát ha beszélt volna Helmer, akkor okvetlenül guny tárgyja lett volna pár hónapig legalább is a századának, a hol már is *Dummer* poétának csufolták, de a hirtelenszöke kadet-örmesterrel olyan valami történt, a minek következtében nem jutott el addig, hogy a száját kinyithassa.

Bizonytalan, szilárdnak szenvelgett pózba vágta ugyan magát s gallérját huzogatva, készült a mondókájára, de eközben pedig a mellére szívta a cigarettáját.

Ittas embernek hamar megárt a dohányfüst, Helmernek is megártott. Egy darabig küzdött még magával, azután, odabukott az asztalra s fennakadt szemekkel ott is maradt.

Radeczky kapitány, aki félszemmél Helmerre figyelte, ebben a pillanatban feldöntött egy poharat s feltűnő élénkséggel foglalkozott az ügyetlenségével.

A pohár eltört. Ezen ugyan nem sok nevetni való volt, de az ezredes jóízűen kacagott rajta.

A tisztek fölugráltak s körül fogták az ezredest, akinek kitűnő kedve kerekedett.

Ezalatt pedig ketten kizipelték Helmer. Radeczky kapitány utóbb kiment s jó idő eltelt, mire visszatért. A saját kocsiján vitte haza a kadétot.

Az ezredes nem vett észre semmit az ostoba dologból, csak egyik-másik öreg katona szitkozódott:

— Dummer Kerl! Egy katona, aki az asztal alá issza magát . . .

geskedő irányeszméknek fattyuhajtása az olyan liberalizmus, mely konkrét esetek biányában is mintegy hivatásszerűleg fenekedik a papokra.

Türelem, szeretet, felvilágosodás, jogki-erjesztés a valódi liberalizmus alapja. A türelmetlenség, az üldözés, a vélemények fölerősza- kolása a reakció szótárába való, akár a római pápától jön, a kára mármarosí csodarabbitól.

A pénzügyminiszter távozása. A pénzügyminiszter szabadságáról és majdani távo- zásáról szóló hirt nem czáfolták meg a kö- nyomatosok és félhivatalosok, sőt egyes lapok megerősítik és azok, a melyek ezt nem teszik, kommentár nélkül annyit közölnek, hogy a pénzügyminiszter Olaszországban utazott. Ez annyit jelent, hogy az illetékes körök is elér- kezettnek látják az időt Lukács Lászlónak tisz- tességes formába való menesztésére. A pénzügy- miniszter visszavonulása a tegnap jelzett mó- don fog lefolyni és következményei is azok lesznek, miket már tegnap megirtunk. Legfeljebb még az történhetik, hogy ez a visszalépés az általános választások elrendelését is siet- tetni fogja.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, ápril 27.

A pártközi paktum utolsóelőtti pontját: az országgyűlési képviselő-választások felett v aló *kuriai bíráskodásról* szóló törvényjavaslatot tárgyalta ma. A Ház, mikor *Perczel* Dezső el- nök az ülést tíz óra után megnyitja, bizony nem igen pépes. A karzat azonban eléggé élénk.

A tegnapi ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után közvetlenül a napirendre térnek át.

A kuriai bíráskodás.

Szivák Imre előadó ismerteti az igazság- ügyi bizottság jelentését. Nagy figyelemmel hall- gatják mindenfelől.

Szivák Imre utal Apponyi Albertre, mint aki a javaslatot ezelőtt három esztendővel kezde- ményezte. Ismerteti azokat a módosításokat, a melyeket a bizottság az eredeti javaslatához csat- olt. Ezek között van, hogy a választói lajstromba az adóhátralékosok is felveendők. A törvény- javaslatot elfogadásra ajánlja.

Általános éljenzés hangzik fel és megindul a vita

II.

Radeczky szerette Helmer s ahol teheté, pártját is fogta. Most is mentette a többiek előtt, nem is lett semmi a dologból. Helmer feküdt pár napig, a katona-orvos szivbajt konstatált nála.

Szivbajos emberek pedig minden szégyen- kezni való nélkül vághatják magukat földhöz, ezért nem vethet a szemükre senki semmit.

Helmerre nagyon kellemetlen volt a rá- erőszakolt betegség. Kellemetlen volt már csak azért is, mert Beér Ilka napjában többször be- kukkantott hozzá.

Ez a Beér Ilka különben árva gyerek volt s annak a nyugdíjazott megyei hivatalnoknak az özvegye tartotta, a kinél Helmer lakott.

Csendes, szelid, dolgos leány. Szép, kar- csu, de ő maga sem tudta, hogy szép. Talán idáig nem mondta neki senki.

Helmer, hogy hozzájuk költözött a tava- szon, egy időtöltésből foglalkozni kezdett a leánnyal. Apróságokat, czukrot, virágot hordott neki haza, a leány meg, mikor ilyenformán megbarátkoztak, cigarettát készített a kadét szép, selymes dohányából doboz számára.

Ártatlan kedélyű leány volt Beér Ilka s nagy nevetős szemei voltak. Dió barnák, ábrán- dosak. Ő maga barna volt és kedves, a járása meg ritmikus.

A mint fogyott egyre-másra, doboz száma a cigarett, azonképpen borult virágzásba a leány szive.

A vita.

Molnár János apát az első szónok. Beve- zetésképp azt mondja, hogy tíz perezig unalmas lesz, azután azonban csipőssé válik. Bizonyít- gatja, hogy a néppárt sohasem egyezett bele, hogy az ugynevezett Kanzelparagrafust a törvény- javaslatba belevegyék. A néppárt a javaslatot a maga egészében nem fogadhatja el, mert ebben oly pontok is vannak, amelyek a katolicizmus elveivel ellenkeznek.

— Ugy van! Ugy van! — zugja a nép- párt.

Molnár János hivatkozik a javaslat általá- nos határozmányainak 8-ik szakaszának utolsó- előtti pontjára, amely azt mondja, hogy a vá- lasztás eredménytelen, ha a képviselő a tulaj- don, vagy a házasság jogintézménye ellen izgat. Ez nem állhat meg. Elsőben is az a kérdés, vajjon az, aki a házasság jogintézményével szem- ben állást foglal, izgat-e vagy se. Sokan azt mondják, hogy igen, mások nem. Az előbbie- nek nincsen igazuk, mert, amikor a polgári há- zasság előtt az országnak csupán egy házassági jogintézménye volt, mindenkit izgatással lehe- tett volna vádolni, aki az egyházi kötés ellen beszélt. És ez még sem történt. És most a Kanzelparagrafusra tért át.

Madarász József erre a németes kifejezésre a fejét rázza.

Molnár: Józsi bátyám kedvéért legyen a Kanzelparagrafus *szószékszakasz*. (Általános de- rültség.) A szószékszakaszt vagyis a 170-ik sza- kaszt, amely a lelkésznek vagy vallási szertar- tásár jogosítottnak a vallás szertartásának vég- zésére rendelt helyiségben vagy vallásos jellegű gyülekezeten a választás eredményének befolyá- sát czélzó nyilatkozatot tesz, nem fogadja el. A Kanzelparagrafus eredetét az ókorig vezeti vissza, bibliai történeteket czítálva a mártirokról. Felhoz két történetet 1848-ból, amikor Haynau két katolikus lelkészt, amikor ezek a szószék- ről a hazaszeretetre buzdítottak, hálálra ítélte. Hát velünk is ez történjék.

A magyar papság mindig hazafias volt. Majd az ellenzék felé fordulva ezeket mondja: Hogy hazafiak vagyunk ezt az ellenzék is a közelmúltban tapasztalhatta, amikor egymással az alkotmány védelmében küzdünk — minden más tekintetét félre téve. Azt hiszik, hogy ránk

nem adta a hazaszeretet nemtője csókos le- heletét?

Azután a szakasz részletes bírálatába boesáj- kozik. Nem engedi a papság megrendszabályozá- sát, nem engedi, hogy bárki is intézkedjék az iránt, hogy a pap mikor és mit beszéljen és a kegyszereket mikor és mely esetben szolgál- tassa. A vallási tisztelet tárgyainak választói gyülekezeten való használatát tiltó 171-ik szakasz ellen elvi kifogást emel.

Molnár beszéde alatt a főrendek karzatán megjelent *Zichy* Nándor, gróf *Majláth* Gusztáv erdélyi püspök kíséretében.

A multtal le kell számolni.

Mohay Sándor a kormánypárti padokból beszél most. A választói jogosultságot történel- mileg fejtegeti. Az idők szülte szükségességgnek mondja a választói jogosultság kiterjesztését. Mindazonáltal óvakodni kell oly intézkedésektől, amelyek a választói jogosultságot a tulsá- gokig kiterjesztik. Ezért a jelenlegi javaslatba lefektetett mérvvel, amely az adóhátralékosnak is megadja a választói jogosultságot, teljesen megelégszik. *Molnárral* polemizál és azt mondja, hogy az általános határozatok azon pontja, amely a házasság ellen való izgatással is fog- lalkozik, nem a katolikusok ellen irányul, mert szól ez éppen úgy a többi felekezetre is. A választási eljárást illetőleg csak a részletekben volt némi hiányosság, amelyen a jelenlegi tör- vényjavaslat a lehetőséghez képest segíteni igyekezett. Elfogadja a javaslatot általánosság- ban, azért, mert nyolcz év multán a bírásko- dás joga ismét a képviselőházra száll vissza, de elfogadja azért is, hogy a *politikai multtal ezen a téren le kell számolni*. (Éljenzés a jobb- oldalon.)

Tíz perc szünet következik.

Szünet után *Madarász* József a javaslatot több okból még általánosan sem akarja elfo- gadni. 1848. előtt fehér holló volt az országban a vesztegetés. A vesztegetés 1867-től vett fel mind nagyobb mérvet. Hogy ezt teljesen meg- szüntessük, azt ajánlja, hogy míg az ugyneve- zett alkotmányos költség, fuvarozás és egyéb is eltöröltessenek. A ki érdemes arra, azt a nép minden költség nélkül is megválasztja. A polgári jog gyakorlását megfizetni nem sza- bad. Mindezeknél fogva, mert ezeket a javaslat nem szünteti meg, a javaslatot nem fogadja el.

Majd *Veszter* Imre beszél. A bíráskodást a közgazg. bíróságra kellett volna ráruházni, ez nemcsak az ő, hanem meggyőződése szerint a többségnek is véleménye. A pártközi paktumot azonban megbolygatni nem akarja és így a ja-

Pedig Helmer csak játszott a leánnyal, mint a gyermek a tüzzel. Veszélyes gondatlan játékot üzött, nem gondolva arra, hogy játék közben, — éppen mint a gyermek, — ő is könnyen megégetheti a kezét, — a szivét.

Helmer későn gondolt arra, hogy ebből a játékból komoly veszedelem történhetik. Már akkor a leánynak álmái voltak a jövőről s ragaszkodott ezekhez az álmokhoz. Most is szí- vére hallgatott, mikor napjában kétszer is be- bukkantott a kadéthoz, aki pedig az utóbbi idő- ben nem egyszer darabosan kezdte magát vi- selni a leánnyal szemben.

Helmer dolgát nagyon elmérgesítette az a botrányos eset ott a tisztí kaszinó éttermében. Csak mikor felocsudott mámorából, akkor látta tisztán, hogy kezdi elveszteni lába alól a biztos talajt. Mert a leányért történt minden. Valami ostoba érzés feküdt meg a szivét, mikor ott vacsoraközben Beér Ilkára gondolt. És elkese- ritette a lelkét ez a gondolat. Elkéseredésében ivott s úgy félig mámorosan megérlelődött benne az a gondolat, hogy ezután is inni fog. Inni mindég, mindaddig, amíg csak megszabadul a Beér Ilka emlékeitől.

Külömben maga sem tudta, hogy van a leánnyal. Szabadulni szeretett volna a gondo- lataitól s mégis mindig a leánnyon járt a gon- dolata.

Egy izben arra az ostoba gondolatra jött, hogy talán szerelmes a leányba.

De igyekezett magát megnyugtanni. Sze-

relmes? Nevetséges dolog?! Hogyan lehet sze- relmes egy kötelességét hiven teljesítő katona, éppen pedig egy szegény leányba, aki maga takarítja a szobáját, akinek ujjain meglátszik a varrottú nyoma.

Hanem azt be kellett vallania, hogy a maga varrott ruhában a leány csinos volt, sok- kal csinosabb mint például a katonaorvos hosszu, csontos arcu leánya.

A leány különben hitt a Helmer betegsé- gben. Folyton összesugott a tisztiszolgával, ha Helmer azt állította, hogy nincs semmi baja. És ráerőszkolta a nyughatatlan kadétra a vi- zes borogatást.

Mert azt rendelte az orvos a fejére. És ebben igaza is volt. Helmernek a szivbaja az agyát támadta meg. Ott kellett azt gyógyítani. Csak azután meggyógyult volna!

Helmer elhatározta, hogy ki fog gyógyulni. Mikor a leány bejött s megsimogatta a lázas homlokát, ingerülten rivált rá:

— Maga meg jobban tenné, ha békében hagyna s nem járna annyit utánnam. Jobban tenné, ha elkerülne. Legyen esze, lássa nekem megjön lassanként, azért tanácsolom. Érti?!

A leány arca elborult a kiméletlen hangra s könnyek lopódzottak a szemébe.

Valami gyöngye ibolyaillatot hozott magá- val a leány a szobába. Ez az illat, meg azok a könnyek ott a szemében meglágyították a Helmer szivét. Megfogta a megréttent leány kezét:

vaslatot általános tárgyalás alapjául elfogadja, a részleteknél fogja véleményét elmondani. Molnár beszédére reflektál, aki az izgatások minősítéséről beszélt. A javaslat erre vonatkozó részét helyesli.

— Tehát csókolódnai sem szabad? — kérdi Forster Ottó — amire derűtség támadt. Veszter pedig folytatja, hogy a templomot a vallási érzületnél fogva sem szabad kortesanyává lealacsonyítani. Egyébként figyelmezteti Molnárt, hogy ami Magyarországon fejlődést jelent, az mind a liberálisizmus zászlója alatt történik. A vallási izgatottságról beszélve, felémlít egy felsőmagyarországi választási esetet. Hogy ilyenek jövőben elő ne fordulhassanak, hogy a szószékéről fanatizálni ne lehessen, a vonatkozó szakaszt fentartandónak tartja. A javaslatot elfogadja. (Éljenezés hangzik a jobb oldalon.)

A Kereskedelmi Csarnok közgyűlése.

A Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok tegnap délután tartotta harminczedik évi rendes, tisztújítással egybekötött közgyűlését saját palotájában tanácsstermében. A közgyűlésen a hétköznap daczára elég szép számmal voltak jelen és örömmel vették tudomásul a jelentésekből, hogy a múlt esztendő eredményei a legvérmesebb reményeket is kielégíthetik. Az egyesület vezetőségében néhány új választmányi tagot és két számvizsgálót kivéve nem történt változás: a közbizalom ismét Reismann Mórt, Hoványi Géza drt és Kunz Gusztávot ültette az elnöki és alelnöki székbe.

Reismann Mór elnök három óra után nyitotta meg az közgyűlést.

A közgyűlés egyhangulag tudomásul vette a jelentést s Reismann Mór elnök indítványára köszönetet szavaztak mindazoknak, kik a kölcsön ügyét előmozdították, továbbá még Böszörményi Lipótnak, Fényes Manónak és Löwy I. Józsefnek, a számvizsgáló bizottság tagjainak.

Róz Samu elhunyt fölélt jegyzőkönyvileg fejezte ki részvétét az egyesület, a jegyzőkönyvi kivonatot megküldik a megboldogult családjának.

Ezután a házipénztárról és a házi pénztárról beszámoló örvendetes kimutatást terjesztette elő a titkár, melyet egyhangulag jóváhagyott a közgyűlés, s megadta Hoványi Géza dr. alelnöknek s Lévy Zsigmond pénztárosnak a szokásos felmentvényt.

Farkas Izidor választmányi tag indítványozza, hogy szavazzon köszönetet a közgyűlés az elnöknek, az alelnöknek, a különösen a kereskedelmi csarnok pénztárosának, ki soha nem lankadó szorgalommal végzi teendőit. A köz-

gyűlés lelkesedéssel járult hozzá Farkas Izidor indítványához.

Ifj. Moskovits Mór gyáros, választmányi tag nagyfontosságú indítvánnyal járult a közgyűlés elé. 1897. óta a pesti tőzsdén megváltoztak a szokványok. A kereskedelmi forgalom nagy megkönnyebbitésére szolgálna, ha kimondaná a közgyűlés, hogy mi is a pesti szokványokat fogadjuk el.

A praktikus eszmével fog még foglalkozni a kereskedelmi csarnok, de most félretette, mert a közgyűlés programja másból áll.

Választások.

Mivel az elnök, a két alelnök, a pénztáros, tizenhat választmányi tag s három számvizsgáló megbízatása lejárt, a tisztikar visszaadta mandátumát a közgyűlésnek s megkezdődött a választás.

A szavazatszedő bizottság Farkas Izidorból, Láng Józsefből és Löwy J. Józsefből alakult, meg. Közül egy félórás munka után következéskben hirdette ki a szavazás eredményét Farkas Izidor:

Elnök: Reismann Mór (33 szavazattal, Alelnök: Dr. Hoványi Géza (31 sz.) és Kunz Gusztáv (32 sz.) Pénztáros: Lévy Zsigmond (32 sz.) Választmányi tagok: Andrányi Lajos (35 sz.) Aufricht Mór (33 sz.) Erber Imre (36 sz.) Farkas Izidor (36 sz.) Fleishacker Gyula (36 sz.) Laszky Ármán (28 sz.) Lewitter Miksa (36 sz.) Lichtmann József (31 sz.) Löwy J. József (31 sz.) Moes Károly (35 sz.) ifj. Moskovits Mór (31 sz.) Reismann Jakab (36 sz.) Schwartz Ferencz (36 sz.) Szabó József (35 sz.) Ullmann Izidor (34 sz.) Weisz Gábor (36 sz.) Számvizsgálók: Fényes Manó (32 sz.) Láng József (26 sz.), Weiner Jenő (29 sz.)

Ezzel a gyűlés véget ért.

Tolvaj-egyesület.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 27.

A budapesti rendőrség hetek óta tartó nyomozás után egy 13 tagból álló bünszöveget fedezett fel, mely már évek óta üzte fosztogatását.

Néhány héttel ezelőtt ugyanis egy írott füzetet küldtek be a rendőrségnek, melynek czime »Alapszabály« volt. Ebben az alapszabályban egy elég különös kereseti ágról volt szó, meg volt benne határozva a nyereség felosztás, a szerzés, értékesítés stb. Ez volt a 13 kereskedősegéd bünszövetségének alapszabálya,

mel nek nyomán az egész banda kézrekerült. A banda egy tagja vesztette el ugyanis ezt az alapszabályt, melynek egy-egy példánya minden tagnál meg volt.

Az alapszabály nyomán megindult erélyes rendőri nyomozat folytán először is *Kecskeméti* Zoltán Aurél, egy szerfölött elegáns kereskedősegéd került hurokra. Mikor a rendőrség letartóztatására s a házmotózásra lakásán megjelent, hibátlan angol nyelven jelentette ki, hogy ő egy londoni szépművészeti társaság titkára. A titkár ur azonban nem tudta magát semmivel sem igazolni. A rendőrbiztos kérdéseire azután zavarba jött, ellentmondásokba keveredett s végre is bevallott mindent, elárulta társait is.

A rendőrség most már *Kecskeméti* vallo-mása nyomán *Knapp* Gyula nagyváradi születésű kereskedősegédet lepte meg, ki midőn belátta, hogy hasztalan minden tagadás, mert a rendőrség biztos adatok birtokában van, szintén beismerő vallomást tett. A Múzeum-köruton vezeték *Knapp* Gyulát elfogatása után végig s midőn a Szikszay elé értek, szembe jött velük egy elegáns fiatal ember, aki szerfölött figyelt *Knappra*. *Knapp* erre — mintha izzadna — leemelte kalapját s megtörölte homlokát. A fiatal ember erre kocsiba ült és elhajtott. A *Knapp* Gyulát kísérő rendőr figyelmes lett e jelenetre s a rendőrségnél hiába kértek erről a letartóztatottól felvilágosítást. Napok után végre bevallotta, hogy az illető fiatalember *Jakab* István kereskedősegéd, ki szintén tagja volt a bandának. A homloktörülésre nézve pedig azon felvilágosítást adta, hogy ez előleges megáhapodásuk szerint annyit jelent:

»Baj van. Menekülj!«

Jakab István e jel után csakugyan Párisba szökött.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Április 30. A biharmegyei Casinó közgyűlése d. u. 4 órákor.
Május 9. A Sebes-Körözs társulat közgyűlése d. u. 8. ó.
Május 22. A régészeti és történelmi egylet közgyűlése.

* **Mennyi gyűlt össze a királyné szobrára.** Fővárosi tudósítónk jelenti, hogy a királyné szobrára eddig 650,000

rokon a házhoz. A leány szegény, már terhére is van a vén öregasszonynak. Talán hozzá is erőszakolná, csak hogy megszabaduljon tőle.

Helmer erre a gondolatra ököbe szorította a kezét.

Ezt nem engedi. Beér Ilka jó leány, szép leány, édes . . .

Ezzel a gondolattal feküdt le s aludt el nyugodtan.

IV.

Réggel pedig elküldte a két levelet s felvette magára a zubbonyát, a melyről lefeszett a sujtás s nem volt a gallérján csillag.

És arra gondolt, hogy jó lesz ez a zubbony a vámhivatalban dolgozóknak.

Azután bement Beér Ilkáékhoz, hogy komolyan megtárgyalják a dolgokat az öreg asszonynyal.

A tiszt kasszinóban élénken pertraktálták az esetet. Az ezredes káromkodott is egy kicsit, mikor meghallotta.

A multkori öreg őrnagy is sziszegett valamit a foga közt:

— Dummer Kerl . . . pedig már felterjesztették.

Csak Radiczky kapitány mosolygott ironikusan a békétlenkedőkre. És este meglátogatta Helmer, hogy megszoríthassa a kezét.

— Becsülöm a civilt is, ha férfi — mondta.

— Na ne sirjon, — mondta, — hiszen láthatja, hogy beteg vagyok s ingerült. Ne vegye olyan zokon, nem akartam megbántani. Bolond dolog az egész . . . Bocsásson meg nekem.

A leány már mosolygott könnyein keresztül. S mielőtt Helmer megakadályozhatta volna, megcsókolta a Helmer veres, szeplős, napbaránított kezeit.

A tiszt szolga az ablakon keresztül nézte, mint kergetődztek odakinn a kadét ur rattler kutyái . . . Úgy tett, mintha semmi mást nem látott volna.

Később kijelentette a gazdájának, hogy a zubbony gallérjáról lefeszett a sujtás, meg a három csillag.

A leány nagy készséggel vállalkozott rá, hogy felvarrja.

Helmer gondolkodott egy keveset s intett a kezével:

— Jól van úgy, csak hagyják azt a zubbonyt.

III.

Negyedik éjszakán, az után, hogy Helmerrel az a botrányos dolog történt, a kadét őrmester szobájában csutakig égett az íróasztalon a gyertya.

Helmer estefelé már birta tovább kiállani a fekvést, felkelt s úgy pongyolában odaült az íróasztala mellé, amelyre valaki gyöngyvirágot esent. Bizonyosan Beér Ilka járt nála míg aludt.

frt van az állam pénztárában elhelyezve és 80,000 frtnyi adakozás van még bejelentve.

* **Uj regényünk.** Tegnap kezdtük a németek egyik kedvelt írójának, *Neidegg*-nek

„NEM HIÁBA“

czimü kedves regénye közlését. Élénk színekkel festi benne a jelenkor társadalmi életét, s midőn a legkülönbözőbb és egymástól legtávolabb eső osztályok képviselőit egymással szembe állítja, a legellentétebb jellemeket csoportosítja s homlokegyenest ellenkező érdekeket az élet szeszélye szerint egy táborba soroz: felette érdekes bonyodalmat teremt, melyet minden esetre különösen, de magasabb szempontból igazságosan old meg. Napjaink forrongó szelleme, nyomott hangulata, kételkedő reménye, türelmetlen izgatottsága nyilatkozik meg a szereplők életében; válságos kérdések merülnek fel: korunk égető kérdései, melyeket minden szereplő — egy-egy társadalmi iránynak megtestesítője — a maga szempontjából ítél és fejt meg elméletileg; gyakorlatilag pedig az illetőnek sorsa adja meg rá a helyes feleletet, hogy a gondolkodó ember megismerje belőle a mai társadalom jövőjét, mely e kérdések megoldásától függ. Mindez egy család érdekfeszítő történetében van feltüntetve s igen mulatságos olvasmányul szolgál.

* **Katonai hírek.** *Lovetto* Károly altábornagy, újonnan kinevezett nagyváradi hadosztályparancsnok. Debreczenből Nagyváradra visszatért. Debreczenben a hadosztályhoz tartozó 39. gyalogezredet szemlélte meg. — *Lipcei Szártyó* Endre honvéd dandár parancsnok tegnap befejezte a helyben állomásozó honvédség felett a szemlét. A tiszti étkező nagytermében tiszti értekezlet volt, amelyben a dandárnok legteljesebb elismerését fejezte ki a tapasztaltak felett. Tegnap este elutazott Nagyváradról.

* **Az új honvédparancsnoksági adlátus.** *Torinyák* Gyula lovassági tábornok nyugdíjba megy és helyét *Bolla Kálmán* altábornagy foglalja el. Ezt adja tudtul a budapesti honvédállomás parancsnoksága egy rendeletben, melyben a budapesti tiszkart felhívja, hogy f. hó 23-án az új adlátus előtt a tisztelgésre megjeljen. A kinevezés legközelebb már meg fog jelelni a hivatalos lapban.

* **Számonekérő szék a városnál.** *Beöthy* László főispán a rendőrségnél befejezte a vizsgálatot s tegnap a közigazgatási hivatalokat, valamint a számvéviséget vizsgálta meg. Mindenik ügyosztályban a tapasztalt rend felett megelégedését fejezte ki a főispán.

* **Vörös május.** Budapesten a munkásoknak eddigéle nem volt szabad május elsejét ünnepelniük. Most azonban a főkapitány belügyminiszteri utasításra megadta az engedélyt ünnepre, gyűlésre és körmenetre és a kereskedelmi miniszter az állami üzemek munkásainak erre a napra szabadságot adott, hogy társaikkal együtt ünnepelhesenek.

* **Ő Felsége a szegedi orsz. mezőgazdasági kiállításon.** A kiállítás igazgatósága megtette a szükséges előzetes lépéseket annak ki-puhatolására, hogy vajjon Ő Felsége a király az első országos mezőgazdasági kiállításon való megjelenésre megnyerhető lenne-e. Kedvező ki-látások esetén az igazgatóság küldöttségileg hívja meg Ő Felségét, amely küldöttséghez Szeged sz. kir. város saját részéről is csatlakoznák.

* **Jó példa.** Nagyvárad igen drága város s minden tulzás nélkül el lehet mondani, hogy mesterségesen drágította meg jó részben a hatóság itt a megélhetést. A város házában nem nagyon nézik bizonyos egyének, hogy megbírja-e a túlterhelést a polgárság. Így jött létre a szerencsétlen városi fogyasztási adó, amelynek behozatalánál

azzal kecsegtették a törvényhatóság tagjait, hogy az e czimen befolyó jövedelemből minden függőben levő nagyobb alkotást létesíthetünk s nem vált be az ígért. Nem csináltunk semmit, legalább ebből nem s új adónem anyakunkon. A kövezet és vásárvámost, valamint a piaci helypénzt már emeltük; jogtalanul, a miniszter tialma ellenére ezeket szedett be a város a vámostól helypénz czimén. Szóval minden ut és módot felhasználtak, a mivel Nagyváradon a megélhetést megdrágíthatták. Elmondtuk pedig ezeket azért és abból az alkalomból, hogy egy példából látjuk, hogy nem mindenütt van így s más városban azon igyekeznek, hogy a megélhetés minél olcsóbb legyen s a vásárok forgalmát fellendítsék. Besztercebánya most küldte szíjjel az országos vásárijaira vonatkozó hirdetményt. Ebben azt írja, hogy az országos vásárok forgalmának fellendítése és kiterjesztése czéljából nagyobb anyagi áldozatra kész, s ez okból a vásárra jövő vevők és eladók minden rendbeli kövezetvám és helypénz fizetés alól teljesen felmentetnek; a vásártereket átalakítják és megnagyobbítják; a vevők és eladók kényelmére s a forgalom könnyebb lebonyolítására a marhalevelek kiállítására és átírására több munkaerőt ad a város, hogy fennakadás ne legyen. Más városban így igyekeznek a vásár forgalmát emelni.

* **Iskolalátogató.** A vall. és közoktatásügyi miniszter dr. *Nagy* Ernő jogtanárt az 1898/99. tanévre az aradi kir. főgymnasiumhoz és állami főreáliskolához a történet és földrajz tanításának megfigyelésével bizta meg.

* **Egy piarista halála.** A kegyes tanítórend nagykárolyi főgymnasiumát súlyos vesztés érte az intézet egyik kiváló fiatal tanárának *Majoros* Endrének halálával. A megboldogult bihar. negyei fia volt, Margitán született, elemi és középiskoláit itt *Nagyváradon* végezte mint a helybeli *Sz. József-intézetnek* szorgalmas, szép tehetségű növendéke. Haláláról a nagykárolyi piarista rendház a következő gyászjelentést adta ki:

A kegyestanítórendiek nagykárolyi testülete legbensőbb fájdalommal tudatja szeretett rendtársának *Nl. Majoros* Endrének áldozópap s okl. főgymnasiumi tanárnak, f. hó 25-én esti 2 órakor a halotti szentségek ájtatos felvétele után korának 37-ik, szerzetes életének 18-ik évében rövid szenvedés után bekövetkezett elhunytát. A megboldogultnak hült tetemei folyó hó 27-én d. után 4 órakor fognak beszenteltetni s a Mesterrészi temetőben levő társ házi sírboltba a feltámadás reményében elhelyeztetni. Az engesztelő szent mise áldozatok a kegyestanítórendiek plébániái templomában f. hó 28-án reggel 9 órakor fognak a Mindenhatóknak bemutatni. Nagy-Károlyban, 1899. ápril hó 26. Nyugodjék békében!

* **Egy félszázadig egy helyen.** A császár jubileuma alkalmából, mint már irtuk, »Disz-érem 40 évi hű szolgálatokért« kintüntető érme-eket rendszeresítettek, amelyeket az olyan hivatali vagy foglalkozásban levők nyerik el, a kik egy helyen, egy gazdánál 40 évig hűségesen, odaadással szolgáltak. *Tisza* Kálmán geszti birtokán vannak ilyen öreg eseléd-ek, akik egy félszázad óta szolgálják a *Tisza*-familiát, hűséggel, buzgalommal s megbizhatóságukkal elismerést érdemeltek ki. Az egyik *Argyelán* Demeter; 1848. évi július hó 1-én lépett az uradalom szolgálatába mint tehenész bojtár, majd mint kocsis szolgál. A másik *Völgyi* György, 1858-ban juhász-bojtárnak állott be a *Tisza* uradalomba s most gazda. A két hűséges eseléd közelebb megkapja a hosszú hűséges szolgálatért a kintüntetést. Gr. *Tisza* István ugyanis kérvényt adott be, a melyben kéri, hogy a két hűséges öreg eselédnek adják meg a diszérmet.

* **Eltűnt suszterinas.** *Nagy* Lajos udvari illetőségű 16 éves suszterinas ezelőtt 10 nappal előbb eltávozott gazdájától s azóta nem tudnak róla semmit. Körözését elrendelték.

* **Csak szorosan.** Budapesten virágozik egy jókedvű egyesület, mely csöndes sörözgetés mellett ezen jelszóval szedi be a jótékonyra szánt garasokat: »Csak szorosan«.

Városunkban is alakult egy ilyen vig társaság, mely sörözés nélkül ugyan, de annál inkább reméli a jótékony eredményt e jelszótól »Csak bazar szorosan« s dehogyan engednék kitégítani ezt a mi kedves szorosunkat, mely éppen olyan ismert specialitása Nagyváradnak, akár Özv. Etsedy Albert.

Hanem hát mások arra gondolnak, hogy mégis csak szebb az, ha két fiakker el tud menni egymás mellett, mintha két kövér ember megjelene már közlekedési akadályt csinál s ugyancsak buzgólkodnak abban a jelszóban, »csak tágasan«.

Tegnap azzal rohant be hozzám a borbélyom, hogy:

— Tágitják a Bazar-szorost!

No mondom, azt megnézem, mert ez a riport még a Dreyfus-ügyet is leinti a napirendről. Csak úgy siettemben tettem fel a kérdést, hogy

— Hol tágitják?

— A »Szabadságban«.

Ez lehűtött. Tehát ismét csak írásban és nem képen?

Valóban csak arról van szó, hogy a tanulmányozás végett kinyomatott színház-pályázat tervezetét közölte le a Szabadság, a kivétel azonban még most sem következett be.

Pedig most már eljutottunk addig, hogy ismét hiszünk abban, hogy végre megszűnik a Bazar-szoros botrányosan szoros volta, a nagyváradi fiók pedig beolvad a budapesti főegyletbe, mert itt mindent akarunk, csak szorosan nem akarunk tovább maradni.

Bizunk is polgármesterünk erélyében, hogy a tulkorai hirt valóra váltja mielőbb.

EGYESÜLETEK.

A Legényegylet választmányi ülése.

A kath. legényegylet tegnap d. u. fél hat órakor tartotta meg dr. *Vucskics* Gyula, *Pálffy* Béla, *Óváry* Lajos, id. *Barza* József, *Halász* Gyula, *Hant* Frigyes, *Heiszler* Ferencz, id. *Jelinek* Ferencz, *Karger* Sándor, *Mártoncsik* Lajos, *Novotny* S. *Alfons*, *Nemes* Lajos, dr. *Pácz* Sándor, *Pintér* János, *Szolnok* Jenő, *Virth* János és *Voszka* Ferencz választmányi tagok jelenlétében első választmányi gyűlését.

Elnök dr. *Vucskics* Gyula megnyitja a választmányi ülését. Ismerteti az alapszabályoknak a választmány hatáskörére vonatkozó pontjait s vázolja a választmány feladatát és munkáit, mely reá vonatkozik s felkéri a választmány tagjait, hogy támogassák az egylet elöljáróságát közreműködésükkel.

Pálffy Béla, *Hajnal* Gyula, *Petrétay* József, *Széles* Lajos, *Mokos* Sándor személyében 5-ös bizottságot választottak, melynek hatásköre a választmány képviselőiben a tagok felvételére terjed.

Az elnökség mellé, mely az egyleti-ház ügyében eddig a tárgyalásokat vezette, még *Óváry* Lajos és *Széles* Lajos előjárókat küldtek ki.

Dr. *Vucskics* Gyula elnök bejelentette, hogy az egylet zászlójának elkészítésére előkelő nagyváradi hölgyek vállalkoztak, annak idejében előterjesztést tesz majd a zászlószentelési ünnepélyre vonatkozólag.

Majd a házi rendben tettek változást s a zárórának hétköznap esti 10 órát, vasár- és ünnepnap este 11 órát állapították meg.

Enek- és zenetanárnak az e minőségben már eddig is működött *Kalmár* Illés kántort választották meg egyhangulag, a szolgáló állást pedig pályázati felhívás útján fogják betölteni.

A gyűlés *Pálffy* Béla segédlelkész azon életrevaló indítványával végződött, hogy a gyűlés határozza el, miszerint munkaközvetítés előmozdítása és a tagtársak általi dolgoztatás az egylet egyik czélját képezze. E végből el is határozták, hogy a munkaközvetítés lehető gyors előmozdítása czéljából tegyenek lépéseket.

Végül kiosztották a tagok közt az egylet alapszabályait.

IRODALOM.

— **Imakönyv művelt kath. férfiak számára.** *Pesch »Az istenes élet«.* Intelmek és imádságok a művelt körök, főleg művelt férfiak használatára. Napjainkban különösen hazánkban a művelt osztály nem sokat törődik vallásával. Gyermekekorában tanult imáit rég elfeledte, a vallás igazságainak vizsgálásával pedig éppen nem foglalkozik. Magasztos hivatásu munkát teljesítettek a csanádi papnövényedékek, midőn Pesch ezen becses munkáját magyarra fordították. Olyan imakönyv ez, mely a szívhez és észhez szól egyszerre, mely a legműveltebb embert is megindítja, s melyre nagy szükség van különösen abban a körben, hol inkább az észre, mint a szívre kell hatni.

Nemcsak imakönyv ez, hanem részben apológia is. Foglalkozik behatóan és meggyőzően a vallás ismeretével és tanaival és csak azután tér át az imákra. Majd megmagyarázza az egyházi szertartásokat és azok jelentőségét fejteti. Kiterjed figyelme mindenre, még arra is, hogy a művelt katolikus milyen könyveket olvasson. Különös dicséretet érdemelnek az imák, a melyek valósággal elragadják a lelket és a képzeletet felemelik a mindenek Teremtőjéhez.

Hogy milyen benyomást tett a közönség, különösen a művelt közönség körében, annak legnagyobb jele az, hogy németben a VI-ik, a *magyarban* pedig rövid idő alatt immár a II-ik kiadást érte el. A fordítás zamatossága és minden részéből kiérzik az igazi magyarosság.

Ajánljuk a művelt közönség b. figyelmébe. Ára: finom díszkötés 3 frt 50 kr, párnázott khagrín 3 frt, chagrín 2 frt 50 kr, vászonkötés 1 frt 80 kr, fűzött 1 frt 30 kr.

Megrendelhető: A csanádi növ. papság egyh. irodalmi iskolájánál Temesvár, papnövelde.

— **Magyar Sion** egyházi irodalmi folyóirat negyedik száma a következő jeles tartalommal jelent meg: Újabb kutatások szent Adalbert püspök életére vonatkozólag. *Récsey Viktor* dr.-tól. Adatok a kassai vértanú történetéhez. *Némethy Lajostól.* Az »amerikanizmus« elítélése. *Andor György* dr.-tól. Otrokoci Flóris Ferencz élete és irodalmi működése. *Fallenbüchl* Ferencztől. A füzet többi részét könyvismeretése és bírálatok töltik ki.

— **A »Szent Gellért«** ifjusági hitszónoklati folyóiratnak (*Mázy Engelbert* dr., *Szinek* Izidor dr., szerkesztésében) 9. füzeté a következő változatos tartalommal jelent meg: 1. Husvét után V. vasárnapra: A keresztlény ifjak a természetben. *Várkonyi Odilo* dr., esztergomi főgymnasiumi tanártól. — 2. Áldozóesütörtökre: Az örök haza boldogsága. *Szilágyi* Oszkár, pápai gymnasiumi tanártól. — 3. Husvét után VI. vasárnapra: Homília *Schermann* Egyed dr., soproni főgymnasiumi tanártól. — 4. Pünkösdvásárnapra: A Szentlélek tisztelete. *Jánda Bernátdin*, pannonhalmi tanárképzői tanártól. — 5. Pünkösdhétfőre: A Szentlélek hét Ajándéka. *Rózsa Vítal*, esztergomi főgymnasiumi tanártól. — 6. Szentháromságvasárnapra: Mit kell hinnünk és vallanunk a teljes Szentháromságról? *Wagner Lőrincz*, pannonhalmi teológiai tanártól. — 7. Alkalmi. Bémálásra előkészítő beszéd. *Szinek* Izidor dr., pannonhalmi teológiai tanártól.

Magyar Gazdák Szemléje. A Magyar Gazda Szövetség folyóiratának április havi füzetét vettük s tartalmazza a következő nagy tapasztalattal és tudománnyal megírt közgazdasági dolgozatokat: A budapesti buzaring *Zselénszky* Róbert gróftól. A gabona-árjegyzés szervezésének indokai *Löherer* Andortól. Ráják és ruthének *Bernát* Istvántól. Argentína és a bevándorlás *Milhoffer* Sándortól. A tűzhely védelme *Geöcze* Saroltától. Dalmácia — vám-külföld. A M. G. Sz. választmányi ülése. Darányi költségvetése. Szövetkezések szervezkedése. Társadalmi krónika, stb.

ZENE és MŰVESZET.

— **Mária dalok I. Folyam.** A külföldi hangjegyes irodalom legszebbjének felhasználásával szerkeszté és a magyar szöveggel kiadta Stark Lajos. — E gyűjtemény 3 gyönyörű énekszámot tartalmaz, nagyobb használhatóság kedvéért 2 (szoprán és alt) szólamra kidolgozva

és harmonium kísérettel ellátva, de úgy, hogy szóló is énekelhető. A quart oldalra terjedő díszes kiállítású zeneműnek ára 60 kr. o. é. A pénznek előleges utalványozása esetén a zene mű bérmentve küldetik. Megrendelhető *Szatmártt Pataki* (Stark) Lajos rk. áld. pap, tanítóképző tanárnál.

SZINHAZ.

DOLOROSA.

12 elbeszélés Irta: *Szatmáry Zoltán.* Ara 1 frt 20. Deutsch Zsigmond kiadása.

Százszor megénekelte apró szerelmi történeteket újra összekötni csokorba, kis tragédiákat a mindennapi társadalmi életből újra és újra kiragadni s átdolgoztatni háládatlan munka, ha a teremtő lélek a maga kincseiből nem ad hozzá semmit.

Szatmáry Zoltán 12 elbeszélése, melyet a »Dolorosa« című kötetbe foglalt együvé, mindennapi történeteket tárgyal, amilyeneket bőven önt az élet és meg sem ütődünk már, ha ilyenell találkozzunk. Az elbeszélő irodalom fel is dolgozta a kész tárgyat. A Dolorosa szerzője tehát taposott utakon jár már s az ő baja ha nem talál már azokon elég színes virágokat s ha azok nem tudják néha-néha a valódi érzés kifejezésére hevíteni.

Az »Ébredés« az érzéki mámor ébredését írja le egy csúnya, veres, sepiős kisleányban, akit csúfsága miatt mindenki megvet. »A kaddé« címűnek helyesebb címe a kaucezió és szerelem. »A gazember« címűben a szerelem miatt még apagyilkossá is lett fiu történetét mondja el, az »Idegen légkörben« címűben Dombó Kázmér főhadnagy kártya-adóssága miatt lövi magát, inkább elpusztul mintsem visszamenjen szülővárosába vörös kezű kereskedősegekkel parolázni, a hatodik elbeszélésben a szerelmi csalódásban szenvedő nevelő régi ideáljára emlékezik vissza s mikor az ismeretlenül előtte megjelenik, akkor ábrándozásából felébredve illetlen viselkedése miatt ilyen kirohanást intéz ellene:

— Hogy uraságod idetlakodott a ló-czámra s rám fujja a füstöt, az még csak megjárja, de hogy szélmalmot csináljon valaki a lábából s kirazza az ember alól az ülönelyet, az legalább is különös. Vannak emberek, akik nincsenek oly idegek birtokában, mint a favágók, de hogy a favágóknál is vannak modortalanabb emberek, azt most kellett sajnos tapasztalnom.

Nem valószínű, hogy egy csalódott, ábrándos szívű s a »Halavány grófné« című regény 22-ik füzetét olvasó nevelőből ilyen éies szavak törjenek elő. Minthogy példákat soroltunk fel, a többi elbeszélések tárgyát szükségtelen felhoznunk.

Ezek között mind tárgy s mind feldolgozás tekintetében messze kiválik a »Szatócsregény« című, melyben egy falusi szatócsnak kétségbeesett küzdelmét rajzolja egy Schwarcz nevű odatelepedett szatócs tisztességtelen versenye ellen. A regény vége végre is az, hogy az öreg Kardos háiba irogatja Budapestre praktikus eszméktől duzzadó leveleit fiához, a boltot be kell csukni, de a fiu megmenti a Schwarcz leányával való hirtelen házasságával. Ebben a levél alakban írt elbeszélésben jut leginkább érvényre *Szatmáry Zoltán* legerősebb oldala, az élénk megfigyelés emberi cselekedetekről, társadalmi szokásokról, stb. Ez nyilvánul többi elbeszéléseiben is.

Ehez is gyakorlott szem kell leglább is. Aki azonban tovább megy és mélyebben figyeli meg az emberi szenvedélyekben nyilvánuló törvényeket az nem tesz hibákat akkor, a midőn a lelki indulatokat akarja festeni. A »Józanul« című novellában olvastuk, hogy a gavallér apa elhidegül feleségétől, a »penészvirágtól«, akit csak pénzért vett el. Más asszonynak kurizál, élvezeteket hajszol, akkor sem tud kijózanodni, mikor egy apróság hangos sikoltása veri fel a ház esendjét, sőt gyűlölni kezdi »azt a puffadt vörös arcú siró-rívó porontyot« mert nemcsak hogy folytonos sírása kellemetlen, hanem az asszonyt is még csúnyábbá tette. Tör-

tént azonban, hogy a »puffadt vörös arcú siró-rívó poronty« hangos sírásával épp akkor figyelmezteti a gavallér apát apai mivoltára, mikor imádotja nála van és — kijózanul.

Vajjon az élet termel-e ilyet? — mert ha igen, akkor sutba dobjuk az okoskodást és mélyen meghajtjuk zászlónkat a Dolorosa szerzője előtt.

A kötet czimlapját *Nagy* Endre rajzolta meg szecessionista modorban pingálva rá egy geniuszt kezében lanttal és valamiféle virágokkal, melyről ugyan nem tudjuk, hogy mifán terem, de az új iskola szerint ez nem is föltétlenül szükséges.

Igazságszolgáltatás.

Konda Sámuel szabadsága. A László malom bünpörének egyik alakja K o n d a Sámuel főkönyvelő 4 évi fegyházra lett ítélve. Büntetésének kétharmad részét Illaván ki is töltötte. A törvény értelmében a rab büntetése kétharmad részének kitöltése után feltételes szabadságra bocsátható. Konda Sámuelnek e szerint ápril 4-én kellett volna a feltételes szabadságot megkezdeni, ezt azonban nem kapta meg s ha ismételt kérvényei is hasonló elbánásban fognak részesíttetni, úgy teljes büntetési idejét ki kell töltenie.

Uj rend a büntető törvényszékben. A jövő 1900. év első napján életbe lép az új büntető-perrendtartás. Lényege ennek, hogy a büntettek egész sora esküdszéki bírások alá kerül. Ez az újítás meglehetősen sok előkészülettel jár s a bírói körökben azt tartják, hogy a bírói, de különösen az *ügyészi karnak szaporítására* nagy szükség lesz. Hogy ennek be kell következni, noha az igazságügyi kormány eddig nem is gondolt rá, mutatja az, hogy hosszadalmas esküdszéki tárgyalásokat majd a következő deliktumok esetén kell tartani:

Fel ségsértés; a király tetteles bántalmazása; hűtlenség; gyilkosság; szándékos emberölés; személyes szabadság megsértése (három hónapon túl); kitétel és elhagyás; halált okozott testi sértés; közegészségi elleni büntetés; gyermekrablás; szöktetés; rablás; gyújtogatás; vizáradás okozója; közveszélyű megrongálások; közveszélyű eselekmény (ha életvesztéssel járt); megvesztegetés (csak bizonyos esetek) és végül nyilvános felhívás a fentebb felsorolt büntettek elkövetésére.

Ezzel szemben *nem kerül majd esküdszék* elé, elentétben a mai állapottal, a *magánosok ellen elkövetett rágalmozás és becsületsértés*, amelyre nézve a büntető-törvényszék kompetenciája lett kimondva. Ha az esküdszék elé utalt ügyek nem is mindenaposak, de oly számosan vannak, hogy az új rend mindesetre nagy munkaszaporulattal fog járni. Az esküdszéki tárgyalások céljaira szolgáló helyiségekről a fővárosban levő mindkét törvényszék gondoskodott már s épp ez ügyben Plósz miniszter tegnap felkereste hivatalában Seyfried Józsefet, a pestvidéki törvényszék elnökét. Megbeszélésük eredménye az, hogy a pestvidéki törvényszék büntető osztálya átköltözik a régi Károly-kaszárnyába s esküdszéki tárgyalásait a volt tisztikaszinóban fogja tartani.

A budapesti törvényszéknél, melynél két esküdszéki tanács lesz, most folynak az alkotmány-utcai törvényházban az átalakulások. A két esküdszéki tanácsnak Zsitvai Leo törvényszéki elnök és Vargha Ferencz kir. táblai bíró, aki most a miniszterium kodifikáló osztályában működik, lesznek elnökei. A rendes büntető végtagyalásokat Czárán István és Lenk Gyula kir. táblai bírák, továbbá dr. Fekete Gyula és Eördögh András kir. törvényszéki bírák fogják vezetni.

Védjegyper. Z w a c k likörgyáros szabalom bitorlásért be perelte Albrecht Ferenc a Somossy-kávéház bérlőjét, a miért Unikum nevű likörjét, a mely védjeggyel van ellátva, álitólag hamisította és Unikum jelzéssel lát el. A járásbíróság a vádlottat felmentette, mert bebizonyosodott, hogy nem Albrecht hozta a likört forgalomba, hanem üzletvezetője, akinek e tényéről neki tudomása nem volt.

Felebezés következtében ma a kir. táblán referálta a pert Burg bíró. A tábla az elsőbíró-ság ítéletét helybenhagyta annál inkább, mert az üzletvezető által forgalomba hozott likőrös üvegek csak annyiban hasonlítanak a Zwack üvegeihez, hogy a pléhlemezeik, amely az üveg nyakán van, Unikum szóval voltak ellátva, különben pedig az üvegekkel nem lehetett meg- téveszteni a közönséget, mert az üvegek alkotása is más volt.

A harminczkét pénzhamisító. A múlt évben Versecz és Fehertemplom környékén egy 32 tagból áll pénzhamisító banda került hurokra, valamenyen szerb és román parasz- tok. A bandának Vlaszák Nándor kőfaragó, egy háromszor büntetett pénzhamisító volt a feje. A kiterjedt kompánia ezüstforintosokat és huszfilléreseket hamisított. Nyolczat közülök elfogtak s utób még 24-en kerültek *vád alá*, névszerint:

Vlaszák Nándor, Dobau Vbrahám, Rerkotta Gigorie, Gajra Midu, Magda Ádám, Agriu János, Vukadinovics István, Budnik Vászta (ezek fog- ságban). Manojlovics György, Lázár János, Petrucz Szina, Mitter Juon, Branku, Eeja Juon, Murgu Juszif, Goncza D, Jana Emánuel, Gon- cza Nisztor, Vaeu Dimihu, Jovanovics Szvetozár, Sztojanovics Piula, Janosevics Szvetozár, No- vakovics Mátá, Pavlovics Szinu Mugru Juon, Szinku Vaszilie, Gyurkin Gaja, Gajkov Arkadie, Zechanolecz István, Gubesch Márton, Szimu Demeter, Ballán Juon és Novák George.

A vádlottak ellen tegnap kezdte meg a tárgyalást a törvényszék Lenk kir. táblai bíró elnöklésével, aki tolmács utján, hallgatja ki őket. A vádat Mészáros kir. ügyész képviselő, a védők pedig: *Battaszeiki* Lajos, *Vaszilievics* Emil, Brachfeld Hugó, Babes Emil Babes Titus dr. ügyvédek. Noha a bizonyító eljárás elég gyorsan folyik, ítélet valószínűleg csak hol- nap lesz.

A sipista panasza.

A télen történt, hogy Eisen gruber Lajos háztulajdonos a Disz-téren sétálva észre- vette, amint egy ismert sipista, Császár La- jos, feltűnő élénken tárgyalt néhány vidékies külsejű emberrel. Eisen gruber jól ismerte Csá- szárt és rögtön gyanakodni kezdett, hogy a si- pista be akarja csapni az idegeneket valami kávé- házba. Szólt tehát a Disz-téren állomásozó rendőrnek, aki kis ideig szintén figyelemmel kísérte Császárt, aztán felszóllította, hogy kö- vesse a rendőrségre. Császár lármázni kezdett, mire Eisen gruber fejszóllította a rendőrt, hogy az ő felelősségére kísérje be Császárt. Ez meg is történt. A kihallgatás után azonban Császárt elbocsátották a rendőrségről, mert semmi pozí- tív bizonyíték ellene fel nem merült. Császár erre felülkerekedve Eisen gruber ellen személyes szabadság megsértése miatt tett feljelentést a járásbírósnál. Az érdekes ügyet ma tárgyalta B a l ó kir. aljárásbíró, aki kihallgatta a rend- őrt és két detektivet, Bende Károly és Sar- kadi Adolfot. Ezek elmondották, hogy hallot- ták a hírt Császár sipista voltának. Eisen gruber védője dr. T ö r ö k Sándor azt bizonyította, hogy Eisen gruber a legnagyobb jóhiszeműséggel ugyszólván közérdekből cselekedett, amikor be- kísértette Császárt, akiről tudta, hogy sipista. A bíró ezek után felmentette Eisen grubert az ellene emelt vád alól azon indoklással, hogy a közérdek vezette.

REGÉNY-CSARNOK.

NEM HIÁBA.

Irta: Neidegg, fordította: Szirtes. 2.

Javarészt nagyobb bankházak képviselőiből állott, jelen voltak nejeik és leányaik is; néme- lyek közülök meglehetősen arczukon viselték az ősi keleti származás különlegességeit, ezekhez so- rakoztak magasabb hivatalnokok családjaikkal, néhány országos képviselő, — a fiatal emberek közt mindössze két vagy három katonatiszt. Heisterberg épen a fölött akart kissé bölcsele- tileg elmélkedni, hogy az arany bűvös hatalma miért oly gyöngye az egyenruhásokkal szemben midőn egy pohár csengése felkölté álmódásából.

Heuderson ur volt, az amerikai aki fölkelt, hogy pohárköszöntőt mondjon. Folyékony német beszédben, habár idegenszerű kiejtéssel, magasz- talá a vendégbarátságot, melylyel Bécsben ta- lálkozott. A házi urra térve azon évekre cél- zott, melyeket ifjúkorában Amerikában töltött; sajnálta, hogy viszontláthatására az újvilágban, hol szerencsésjét megalapította, nincs kilátás, mert a családi összeköttetések és honfiérzelem őt már hazájához láncolták. Dícsérte őt, mint e haza díszét és sokszoros éltetésére szólította fel a vendégsereget.

Most fölkelt Starckenbach ur, hogy vála- szoljon. Tettekre kész férfiú volt, de nehézkes a beszédben. Feladta tehát nem volt könnyű, ál- dotta is szívében — képzelhetni hogyan — az amerikai, ki őt ily kínos helyzetbe sodorta. Akadozva, keserves hosszú szüneteket rögtö- nözve adta ki mondatait, erősen kipirult arca tisztán visszatükrözte zavarát. Az irodában, alattvalói élén erőlyes volt és jól ismerte cél- ját, de társaságban forgolódni sohasem tanult meg. Ifjú éveiben, szabályos vonásaiból követ- keztetve, szép lehetett. Az élet folyamán azon- ban nemesbedik vagy durvul az arcz, az emberi lélekben végbemenő tünetek alapján.

Starckenbach vonásai keményekké váltak, szemei a józanság és érzéketlenség félreismer- hetetlen jeleit mutatták. Ezen kevésbé megnyerő külsőnek megfelelt beszéde is, — tele volt köz- helyekkel. Szólt ő mindenről és mindenkiről; okosságról és vasakaratról, melyekkel egyedül érné el valamit; a rangkülönbség esztelenségé- ről, melyen felülemelkedett az újvilág, mely csupán a munkaképességet tudja becsülni, ugy- szintén a szűkkeblű hazafiság neveléséről. Miután egy ideig ily ütött-kapott eszmék körül forgolódott, áttért vendégének azon nyi- latkozatára, hogy szeretné őt Amerikában vi- szontlátani. Errel szemben kijelenti, hogy az igazi haza ott van, a hol jól megy az ember sorja; neki tehát most nincs oka, hogy más- hova költözzék és meglekszik avval, hogy ven- dégétől üdvözlötlet küld a dollárok hazájába. Amerikának s képviselőjének éltetésével vala- hára véget ért a hosszan elnyult köszöntő.

Ama szerencsétlen fordulatoknál, melyek- ben a honszeretetről és hazáról beszélt, Heister- berg körülnézett és csak kevés arczon látta visszatükrözve ama rosszalás nyomát, melyet lelkében érzett. Csak annál a feltűnően szép, koromhajú fiatal embernél, ki az asztal végén ült és a katonatiszteknel szült visszatetszést a házigazda beszéde. A legtöbben közönbösen vették szavait, mintha valami elvitázhatatlan sarkigazságot mondott volna ki. A gróf a házi- asszonyra is ránézett, de az kényeimesen fo- gysztotta csemegejét és semmi egyéb iránt nem látszott érdeklődni. Heisterberg nem tudta megállani, hogy kérdőre ne vonja.

— Nagyságos asszonyom szintén osztja Star- kenbach urnak a hazáról nyilvánított nézeteit?

— Persze, — volt a válasz. — Én ugyan nem sokat jártam külföldön, de ha rosszra fordulna sorsom hazámban, minden gondolkodás nélkül oda költözném, a hol jobbra lenne kilátásom. De nem tudom mire való ilyeneken töprenkedni? Mohón ette tovább a czukrozott és déli gyü- mölesöt.

Heisterberg mosolygott és újra fiatal szom- szédasszonyához fordult, a ki már tenger kér- dést tartott készzen számára, megint társadalmi viszonyokról és összeköttetésekről, melyek sok- kal fontosabbak voltak az ő felfogása szerint, mint a vitakodás a házigazda beszédének er- kölcsei értékéről.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Kihallgatás.

Bécs, ápr. 27. Ó Felsőge ma dél- után egy órakor Bülow német katonai attaché és Takahira japán követet ki- hallgatáson fogadja. (Magy. Táv. Ir.)

Vilmos császár nem megy Bécsbe.

Budapest, ápril 27. Saj. tud. táv.) Albrecht főherceg szobrát a jövő hó

21-én lepezik le nagy ünnepek között Bécsben s az a hír volt elterjedve, hogy több fejedelmi vendégekkel Vilmos csá- szár is meg fog jelenni az ünnepélyen. Ujabbban e hirt megczáfolják.

Lukács miniszter Budapesten.

Budapest, április 27. (Saját tud. táv.) A féléhivatalos jelenti, hogy L u k á c s pénzügyminiszter 8—10 nap mulva vissza- érkezik Budapestre s átveszi hivatalát.

Lipót bajor herceg Bécsben.

Bécs, ápr. 27. Lipót bajor herceg ma reggel Münchenből ide érkezett. A pályaudvarban a herceget ő felsége fo- gadta. (Magy. Táv. Ir.)

Bánffy nemzetiségi politikája.

Budapest, ápril 27. (Saj. tud. táv.)

Nagy port vert föl nem rég egy »Bánffy Dezső nemzetiségi politikája« című röpi- rat, melyet hivatalos adatok felhasználá- sával a miniszterelnöki hivatal valamely tagja készített. A röpirat szerzésével J e s z e n s z k y miniszteri tanácsost gya- nusították, később pedig J a n c s ó Be- nedek dr. ugyane röpirat miatt a minisz- terelnöki hivatal nemzetiségi osztályában viselt állásától felmentetett. Mint hírlík Jancsó Benedek dr. a kultuszminiszterium- ban új állást kap, még pedig az új egész- ségügyi osztály főnöke és országos tan- felügyelő

Öröm a Szapáry gróf családban.

Budapest, ápril 27. (Saj. tud. táv.)

A Szapáry grófok sorok-ujfalui kas- télyából azt a hírt kapjuk, hogy Szapáry Pál grófnak, Szapáry Géza elhunyt fő- udvarmester fiának, tegnap, egészséges fiugyermeke született. A gyermek kereszt- atyja Szapáry László gróf fiemei kor- mányzó lesz. Az ujszülött gróft Gézá- nak fogják hívni.

A Dreyfus-ügy.

Páris, április 27. Ma este két nép- gyűlés volt, egyiket a Dreyfus-pörrevizió- jának hívei, a másikat a Ligue de la patrie francaise tagjai rendeztek. A gyű- lések feloszlásánál a két párt találkozott és verekedés támadt, amelynél többen botütésektől megsérültek. (Magy. Táv. Ir.)

Páris, április 27. A »Figaró« ma Paleclugue vallomását közli, aki Delcassé külügyminiszter megbízásából visszautá- sítja Cuignet századosnak azt a vallomá- sát, hogy a külügyminiszterium az ő né- zete szerint nem járt el jóhiszeműleg. Paléclogue azt mondja, hogy a minisz- terium Panizzardí sürgönyének kétféle szövegét illetőleg feltétlenül törvényesen járt el és kijelenti, hogy a titkos dossier 44-ik számát képező okmány, amely a sürgönynek azt a szövegét tartalmazza, a melyre Cuignet támaszkodik, nemcsak tévedéseket tartalmaz, hanem hamisított is. Az »Eclair« azt írja, hogy Du Paty de Clamhoz közel álló körök Cuignetnek azt a vallomását, hogy a Henry-féle ha- misításnak Du Paty a szerzője, éppenséggel nem veszik komolyan. A »Figaró« azt jelenti, hogy a semmitűszék tiltakozni fog Freycinet hadügyminiszternek az ellen a szándéka ellen, hogy Du Paty de Clamot

magakadályozza a semmitőszék előtti valamásának letételében. Másrészt ugyan csak a »Figaró« szerint a katonai hatóság Du Paty ellen vizsgálatot fog indítani. A »Journal« tudni véli, hogy a semmitőszék Du Paty de Clam-ot illetően még nem hozott határozatot. (M. Táv. Ir.)

A bukovinai tartománygyűlés.

Csernovicz, ápr. 27. A tartománygyűlés ülészakát ő felsége lelkes éltetése közben berekesztették. (Magy. Táv. Ir.)

Számoa.

San-Francisco, ápr. 27. A »Badger« cirkálóhajó a számoai kormánybiztossal ma tengerre indult. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Magyarország selyemtenyésztése.

Bezerédj Pál orsz. selyemtenyésztési biztosa az 1895. évi eredményről betérjlesztett jelentéséből látjuk, hogy ez évben a selyemtenyésztés 273 községben 22.283 családnál, 378 kg. petével, 61.807 kiló selyemgubóval csökkent, mi a termelők keresetében 64.838 frt. csökkenést eredményezett, vagyis az összes selyemiparral kapcsolatban álló kereset 171.032 frttal maradt az 1897. évi mögött. Egy uncia pete után azonban 5 kiló és 11 grammal nagyobb a gubó eredmény, vagyis Bezerédj egészben inkább a jobb eredmények elérésére törekedett.

Az utóbbi években beállott válságos helyzet miatt az orsz. selyemtenyésztési felügyelőség nem volt képes kiadásait saját bevételeiből fedezni, amiért 90 kros beváltási árat 77 krra szállította le, mi csakis a fokozatosabb szakismeret és a bő szederfalevél folytán volt elérhető a tenyésztők érzékenyebb károsodása nélkül, sőt ezen ár mellett még több és jobb gubót termeltek és így nagyobb kereset is jutottak, mint eddig.

A magyar selyemtenyésztés ma már rendes, meghonosodott üzletág lett. Az 1899. évben már 9 millió szederfa csemétét osztottak ki a kért 12 millió helyett, ezért a farongálás és ápolása szigorubb ellenőrzést igényel.

A szakértelem terjesztésére 3000 községben képes oktatótáblák függesztettek ki az iskolákban és 2461 községben alkalmazott oktatókat a pete kikelésére és további kezelésére.

A pancsovai és újvidéki selyemfonó gyárakat a befektetési tőke után fizetendő 3%-ért elsőrangú vállalkozóknak bérbeadták, miáltal a 80.000 frt állami forgó tőke felszabadult.

Az átveendő 60.000 kiló selyemgubó árait a milánói selyemtőzsde átlagos árán veszi át a gyár s a magyar selyem rendes tőzsdei hivatalos árjegyzékben részesül a lyoni tőzsdén, mivel a magyar selyem teljes egyenjóságú a világ legjobb selymeivel konstatálva lett.

Tolnán az új selyemfonóda az intézet kezelésében maradt.

Védekezés a borhamisítók ellen.

Az aradi gazdasági egyesület válaszmánya legközelebb foglalkozott a borhamisítások kérdésével.

A tárgy Laechne Hugó, a gazdasági egyesület titkárának indítványa kapcsán került tárgyalásra. Az indítvány annak kifejezése után, hogy mik akadatok az intézkedések szükséges voltát, a következőket ajánlotta:

Intézzék a gazdasági egyesület feliratot a kereskedelmi- és a földmívelésügyi miniszterhez, melyben először örömmel veszi tudomásul a borhamisítási törvény erélyes végrehajtását, megütközéssel látja azt az ellenáramlatot, amely a legutóbbi időben hamis közvélemény keltésével a bortörvényt diszkreditálja, s annak végrehajtását meggátolni törekszik; — sajnálattal látja a kereskedők egy részének azt a törekvést, a melylyel szindikátus-szerűen bojkottálni akarja a termelőket és arra akarja rávenni a borkereskedőket, hogy a termelőktől bort mind-

addig ne vegyenek, a míg a törvény szigorú végrehajtása fel nem függesztetik.

Hívja föl a vármegye területén lévő összes borellenőrző bizottságok elnökeit, hogy törvényes jogaikat teljes eréllyel érvényesítsék.

Aradvármegye alispáni hivatalát erre nézve szabályrendelet készítésére hívja föl.

Kérje föl a földmívelési minisztert, hogy a törvény által rendelkezésre bocsátott egy millió kétszáz ezer forintból, a melynek rendelkezése céljai között a pince-egyletek föl vanak véve, bocsáson bizonyos összeget borértékesítő szövetkezetek létesítésére; — továbbá a borvizsgálóbizottságok tagjainak a számaszaporíttassék, a bizottság több alosztályra osztassék; a borvizsgálatok díja leszállíttassék és végül: hasson közre a kereskedelmi miniszternél, hogy a borellenőrző bizottságok elnökei a fuvarleveleket áttekinthessék. — Az indítvány általánosságban nagy tetszést keltett. Halmay Andor azt indítványozta, hogy a borvizsgálatokat ne privát emberek, — mint a borellenőrző bizottság tagjai — eszközöljék, hanem hatósági személyek, a kik a rendes és állandó felügyelettel megvaunak bizva. Solymossy Lajos báró országgyűlési képviselő azt indítványozta, hogy minden nagyobb borüzlet vétessék állandó felügyelő közeg ellenőrzése alá, a kik pontos jegyzéket vezessenek a be és kiszállított bor-mennyiségekről. Ezt mint gyökeres orvoslást ajánlja.

Az egyesület többek hozzászólása után ez utóbbi felszólításokat is magévá tette, s megbizta Halmay Andort s Laechne Hugó titkárt, hogy ezek felhasználásával a földmívelési miniszterhez intézendő feliratokat szerkesztessék meg.

A szegedi mezőgazd. orsz. kiállítás céljaira újabb a következők adományoztak tiszteletdíjakat: Szeged város tanácsa 200 frtot, örgróf Pallavicini Sándor 200 frtot, Bács-Bodrog vármegye törvényhatósága 50 frtot, Szabadka város tanácsa 100 frtot, Biharmegyei gazdasági egyesület 50 forintot.

A magyar sertéskereskedelem. A kőbányai sertéskereskedelmi csarnok ma küldöttéigleg kérvényt nyújtott át a miniszter-

elnöknek, melyben elpanaszolják a kőbányai piac bajait.

Legrövidebben jellemzik ezt a helyzetet a számok, hogy a kőbányai piac 1894-ik évi, 1.000.000 darabot meghaladó sertésforgalmával szemben a mult 1898-ik évben már mindössze csak 188.861 sertés hajtattott fel a kőbányai piacra, legtalálóbban jellemzik pedig azok a tények, hogy míg a német birodalom magyar sertésünket egyáltalában nem bocsátja be még kőbányáról sem, jóllehet ez a piac két év óta vérszentes — míg az osztrák birodalmi tanácsban képviselt országok páronként 120 kg. súlyu egyáltalán nem, ezenfelül súlyban pedig csakis közvetlen sertés céljából néhány nagyobb városba eresztik be a sertésünket, jóllehet ezekkel az országokkal gazdasági szövetségben és közös vámterületen vagyunk s jóllehet ezek az országok a sertésvésszel ellepett Galicziából származó sertéseket korlátozás nélkül szállítják, sőt a román sertéseket is beeresztik, addig a mi saját főpiacunkon Kőbányán 1898-ban tulsúlyra vergődött a szerb sertések felhajtása belföldi magyar sertéseink felett, amennyiben ebben az évben ezen a piacon 96.296 drb. szerb sertéssel szemben már csak 62.565 drb. magyar sertés került forgalombb.

Kérik azért a miniszterelnököt, hogy a magyar állam minden erejét latba vesse a végből, hogy a külállamokkal való kereskedelmi viszonyaink mielőbb a magyar sertés tenyésztés és kereskedelem érdekeinek megfelelően rendeztessék.

A küldöttséget, mely a felterjesztést átadta, Tolnay Lajos képviselő és ifju Rarchbauer Károly vezették. A miniszterelnök a hozzá intézett beszédre hosszabb választ mondott, melyben támogatását kilátásba helyezte és határozottan megígérte, hogy az Ausztriával kötendő kiegyezés során kellően meg fogja védeni a sertéskereskedelem érdekeit. A küldöttség a képviselőházból a kereskedelmi miniszteriumba hajtattott, ahol Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszternek is átadták kérvényüket és szintén bizlató választ kaptak.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Uj festéküzlet. Kizárólag festékárak.

GALLOVITS M.

Nagyvárad, Nagy-Teleky-u., 532. Saját ház.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy helyben **Nagy-Teleky-utca 532. szám** alatt, egy a mai viszonyoknak megfelelő

festéküzletet

nyitottam. — Üzletemet az e szakmába vágó összes cikkekkel berendeztem; u. m.: **porfestékek, olajban tört festékek, butor-, kocsi- és padlólakkok, parketfénymáz, bronzok sárga, fehér, vörös és zöldszínekben, továbbá nagyválasztéku piktör és mázoló esetek, meszelők, surolókefék,** ugyszintén házfedel festéshez igen ajánlatos **karbolineum, vörös, zöld és barna színekben.**

Miután festéktörő gépekkel rendelkezem, olajban tört festékeket és karbolineumot tetszés szerinti színekben bármikor készíthetek és azokat gyári árnál is sokkal olcsóbban árusíthatom.

A midőn a t. vevőközönség pártfogását kérem, bátorkodom megjegyezni, hogy főtörekvésem leendő a n. é. közönség nagyrabecsült megalégedését kiérdemelni.

Kiváló tisztelettel

GALLOVITS M.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi október 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.					
ind.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	ind.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	ind.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	T. v.
Kolozsvár	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest	9 15	1 55	5 45	8 30	—	P.-Ladány	4 06	1 31	6 00	2 29	6 05
B.-Hunyad	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagykúta	10 20	3 05	7 54	10 16	—	Debreczen	5 22	3 —	6 55	3 56	8 20
Csusa	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	Szolnok	11 19	4 23	9 27	11 31	—	Érmihályfalva ér.	6 35	4 01	7 38	4 58	9 47
Bucsa	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd	—	—	12 07	2 12	5 17	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy.	
Rév	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sáp	† 1 17	† 6 15	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 36	11 09	5 35	9 14	8
Élesd	† 1 48	† 7 59	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalu	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04	Debreczen	3 37	12 36	8 15	10 27	9
Mező-Telegd	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány ér.	5 13	1 45	9 45	11 28	9
F.-Vásárhely	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes	—	—	1 14	3 12	6 37	Debreczen—Nagy-Léta—Vértess—Debreczen—Nagy-Léta					
Várad-Velence	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors	—	—	1 28	3 25	6 56	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	
Nagyvárad ér.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki	—	—	1 36	3 32	7 08	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta	5 25	1 05
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad ér.	2 11	7 07	1 48	3 42	7 22	Sáránd	9 28	5 06	Vértess ind.	—	—
Püspöki	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	7 14	2 06	3 58	1 22	H.-Bagos	9 41	5 17	M.-Pályi	5 47	1 30
Bors	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze	2 24	—	2 30	4 05	1 31	H.-Pályi	10 05	5 41	H.-Pályi	6 03	1 48
Mező-keresztes	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely	—	—	2 41	4 16	1 46	M.-Pályi	10 20	5 55	H.-Bagos	6 18	2 05
Mező-Peterd	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19	N.-Léta	—	—	Sáránd	6 40	2 29
B.-Ujfalu	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd	† 3 04	† 7 56	3 21	4 56	2 50	Vértess ér.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13
Sáp	† 3 33	† 9 38	12 47	12 25	4 49	Rév	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32	Sáránd—Derecske, Derecske—Sáránd.					
Báránd	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka	—	—	4 06	5 43	4 08	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	9 09
P.-Ladány	4 03	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa	—	8 51	4 27	6 04	4 36	Derecske ér.	9 57	5 35	Sáránd ér.	6 20	01 42
Szolnok	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá	4 16	9 06	4 53	6 31	5 03						
Nagy-K. La	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad	4 52	9 37	5 32	7 16	—						
Budapest ér.	7 50	10 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár ér.	5 55	10 37	6 59	8 33	—						

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.			
ind.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	ind.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	ind.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	ind.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad	10 20	4 25	7 30	Szeged	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad	10 20	4 25	7 30	Arad	5 10	11 20	9 37
Ósi	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely	4 44	11 05	7 57	Gyula	12 21	6 34	10 21	Kürties	5 39	11 52	10 04
Less	10 48	4 56	8 06	Orosháza	5 39	11 54	9 38	Békés-Csaba	2 23	7 17	4 32	Kétegyháza	6 14	12 37	10 54
Gyapju	10 56	5 04	8 18	Csaba	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza	2 54	7 44	5 03	Békés-Csaba	7 —	2 33	4 50
Cséffa	11 0 —	5 12	8 29	Gyula	7 27	3 05	5 26	Kürties	3 28	8 20	5 38	Gyula	7 27	3 05	5 26
Szalonta	11 26	5 37	9 08	Sarkad	7 47	3 27	5 56	Arad ér.	3 55	8 47	6 05	Nagyvárad ér.	9 32	5 30	8 31
Kétegyán	11 46	† 5 57	9 37	Kétegyán	† 7 56	3 39	6 09	Szombatság-Rogoz—Dobrest, Dobrest—Szombatság-Rogoz.							
Sarkad	11 57	6 9	9 51	Szalonta	8 23	4 10	6 47	Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55	Dobrest ind.	4 22	† 6 3		
Gyula	12 21	6 34	10 21	Cséffa	8 42	4 34	7 18	Nánhegyes	† 6 34	† 8 21	Nánhegyes	† 4 32	7 41		
Csaba	2 10	7 22	4 44	Gyapju	—	4 42	7 29	Dobrest ér.	6 44	8 31	Szombatság-Rogoz ér.	4 56	7 66		
Orosháza	3 10	8 32	5 50	Less	9 04	5 00	7 51								
H.-M.-Vásárhely	4 00	9 26	7 00	Ósi	9 21	5 19	8 16								
Szeged	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad ér.	9 32	5 30	8 31								

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma				Gyoma—Nagyvárad.			
ind.	V. v.	Sz. v.	V. v.	ind.	Sz. v.	Th. v. sz. sz.	V. v.	ind.	V. v.	Sz. v.	V. v.	ind.	Sz. v.	V. v.	
Nagyvárad	3 50	2 40	—	Vaskóh	4 30	2 —	—	Nagyvárad	5 50	2 37	—	Gyoma	3 40	2 40	
V.-Velenceze	4 05	2 51	—	Lunka-Rézbánya	† 4 42	† 2 43	—	Ósi	6 00	2 51	—	Déva-Ványa	4 37	3 42	
Félix-Füldő	4 32	3 13	—	Szudrics	5 09	3 12	—	Új-Palota	6 27	3 05	—	Körös-Ladány	5 13	4 23	
Kardó	4 50	3 27	—	Belényes	5 37	3 52	—	Gyires	6 27	3 17	—	Szeghalom	5 40	4 54	
Magyar-Gyepes	5 50	4 17	—	Sonkolyos	† 5 58	† 4 15	—	Körös-szeg	7 02	3 36	—	Vésztő	6 12	5 33	
Tasádfő	6 07	4 31	—	Belényes-Ujlak	6 10	† 4 27	—	Szakál	7 39	4 05	—	Köt	6 38	6 09	
Drág-Cséke	6 30	4 45	—	Borz	† 6 19	† 4 37	—	Nagy-tófi	7 55	4 21	—	Iráz	6 52	6 28	
Magyar-Cséke	6 50	† 5 —	—	Sólyom	6 35	4 58	—	Komádi	8 25	4 32	—	Komádi	7 10	7 03	
Dused	† 7 05	† 5 12	—	Gyanta	6 56	† 5 19	—	Iráz	8 42	4 49	—	Nagy-tófi	7 22	7 13	
Szombatság-Rogoz	7 46	5 47	—	Hollód	7 10	5 34	—	Köt	9 19	5 14	—	Sakál	7 48	7 42	
Hollód	7 58	5 58	—	Szombatság-Rogoz	7 31	6 03	—	Vésztő	9 44	5 32	—	Körös-szeg	8 11	8 13	
Gyanta	8 12	6 11	—	Dused	† 7 55	† 6 34	—	Szeghalom	10 34	6 13	—	Gyires	8 33	8 30	
Sólyom	8 38	6 36	—	Magyar-Cséke	† 8 07	† 6 49	—	Körös-Ladány	11 —	6 31	—	Új-Palota	8 47	8 52	
Borz	† 8 53	† 6 50	—	Drág-Cséke	8 26	7 17	—	Déva-Ványa	12 03	7 21	—	Ósi	9 03	9 18	
Belényes-Ujlak	9 05	7 01	—	Tasádfő	8 40	† 7 33	—	Gyoma ér.	12 45	8 06	—	Nagyvárad ér.	9 20	9 33	
Sonkolyos	† 9 18	† 7 13	—	Magyar-Gyepes	8 54	7 50	—	Nagyvárad—Érmihályfalva, Érmihályfalva—Nagyvárad.							
Belényes	10 04	7 47	—	Kardó	9 27	† 8 31	—	Nagyvárad ind.	6 50	5 40	Érmihályfalva ind.	5 05	5 33		
Szudrics	10 27	8 09	—	Félix-Füldő	9 40	† 8 45	—	B.-Püspöki	7 17	5 57	Érselind	5 37	6 24		
Lunka-Rézbánya	10 56	† 8 21	—	V.-Velenceze	10 01	9 09	—	Bihar	7 44	6 20	Székelyhid	6 14	6 22		
Vaskóh ér.	11 12	8 49	—	Nagyvárad ér.	10 11	9 19	—	Paptamási	8 13	6 48	Nagykágya	6 27	7 39		
Székelyhid—Margitta, Margitta—Székelyhid				Margitta ind.				4 35	4 45	Gyapoly	8 29	7 03	B.-Diószeg	6 42	7 04
				Apátkeresztur				4 46	4 56	B.-Diószeg	8 52	7 24	Gyapoly	6 59	7 33
				V.-Ábrány				4 57	5 08	Nagykágya	9 07	7 38	Paptamási	7 24	8 32
				Monos-Petri				5 13	5 26	Székelyhid	9 40	8 03	Bihar	7 45	8 39
				Margitta ér.				5 54	6 07	Érselind	10 08	8 26	B.-Püspöki	8 05	8 40
												Nagyvárad ér.	8 21	9 10	

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kifejtve. — A vastagabb számok este 6 órától reggel 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik.
 A *-gal jelzettek feltételes megállóhelyek.